

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра міжнародного права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н юри́дичного факультету
Ярослав ЛАЗУР
«19» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини** спеціальності **293 Міжнародне право** освітньої програми **Міжнародне право**.

Розробники: Колотуха І.О., доцент, к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародного права

протокол № 10 від «17» серпня 2024 року

Завідувач кафедри Ольга КОТЛЯР

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 8 від «19» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	I	I
	Лекції:	
	20	8
	Практичні (семінарські):	
	24	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» є спрямування на отримання знань про :

- фундаментальні основи міжнародного публічного права; знання й уміння застосовувати положення ключових міжнародно-правових документів з міжнародного гуманітарного права; широка обізнаність із універсальними та регіональними інституційними механізмами захисту прав людини під час збройного конфлікту;
- спеціальність юриста-міжнародника та відповідно сферу професійної діяльності пов'язану з застосуванням норм міжнародного права, що застосовується під час збройного конфлікту;
- методологічні основи мислення, дослідження та аналізу права збройних конфліктів та міжнародного права прав людини ;
- систему професійного аналізу нормативних документальних та наукових джерел міжнародного публічного права;
- професійне використання юридичних понять та категорій, що застосовуються у сфері міжнародного права.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері міжнародного права.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02 Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями

ЗК 07 Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01 Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем.

СК 02 Здатність формувати судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК 03 Здатність захищати національні інтереси власної держави та права людини, за допомогою міжнародно-правових інструментів та механізмів.

СК 07 Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу, національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.

СК 08 Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загально юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.

СК 13 Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземною(ими) мовою(ами).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 2 Вступ до спеціальності «Міжнародне право»

ОК 11 Історія міжнародного права

ОК 13 Основи міжнародних відносин

ОК 17 Міжнародне публічне право (основи теорії)
 ОК 20 Міжнародне публічне право (основні галузі)
 ОК 21 Право Європейського Союзу
 ОК 23 Порівняльне кримінальне право
 ОК 25 Порівняльний кримінальний процес

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародне право», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати і розуміти основи зовнішньої політики держави, природу та динаміку міжнародних відносин, міжнародного співробітництва на універсальному та регіональному рівнях, ідентифікувати правовий статус суб'єктів міжнародних відносин та характер взаємодії між ними	ПРН 1
Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.	ПРН 3
Забезпечувати юридичний супровід захисту прав, відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб, національних інтересів держави України за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин	ПРН 6
Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання з міжнародного права і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.	ПРН 7
Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного права, національного права та порівняльного правознавства.	ПРН 12
Виробляти спільні рішення, працювати в команді, виявляти лідерські якості, визначати пріоритетні цілі у професійному і навчальному контекстах, планувати індивідуальну та групову роботу з метою їх досягнення.	ПРН 13
Застосовувати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу та національного права, інтерпретувати результати наукових досліджень та використовувати їх у практичній професійній діяльності.	ПРН 17
Передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих фізичних, юридичних осіб і держави.	ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- презентації та виступи на практичних заняттях;
- реферати;
- індивідуальні завдання;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання індивідуальних завдань, виступи на практичних заняттях, проведення модульного контролю.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	Реферат	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	Реферат	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	40	10	40
Реферат	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	100	100	100	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді тесту та розписових питань, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у

визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Протягом семестру студенти вивчають один модуль з дисципліни «**Право міжнародної безпеки**». Модуль складається з одного змістовного модуля. Після виконання змістового модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді тестування або проектної роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою за модуль. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання (під час комп'ютерного тестування, проектної роботи), або підсумкового контролю за модулем отримав більше 50 балів, має право не складати залік з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має також право відмовитися від складання заліку. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати іспит.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 50 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку (екзамену) оцінені менш ніж 50 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за такою шкалою:

% від максимальної суми за всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	дуже добре	зараховано
75-82	C	добре	зараховано
65-74	D	задовільно	зараховано

50-64	E	достатньо	зараховано
30-49	FX	незадовільно	не зараховано
1-29	F	незадовільно	не зараховано

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-ох бальну здійснюється у такому порядку:

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (проектні роботи, тестові завдання);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної (самостійної) роботи.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді тесту, проектної роботи, який оцінюється у межах від 1 до 60 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання індивідуальної (самостійної) роботи.

Оцінювання індивідуальної (самостійної роботи) здійснюється у межах **20 балів**:

- **10 балів** – за підготовку рефератів, проектних робіт (розрахункових, графічних) та творчих робіт тощо;
- **10 балів** – за участь в наукових конференціях, підготовку науково-дослідницьких статей та їх озвучення, опрацювання наукових статей та першоджерел, участь в олімпіадах та конкурсах.

Оцінювання активності під час аудиторних занять

Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється у межах **20 балів**:

- **20 балів** - відвідано не менше 90% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре» «відмінно»; **15 балів** - відвідано не менше 75% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре», «відмінно»; **10 балів** - відвідано не менше 60% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре»,

«дуже добре», «відмінно»; **5 балів** – відвідано не менше 50% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно».

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки

- 1.Юридична природа МБ.
- 2.Визначення ПМБ.
- 3.Джерела ПМБ.
- 4.Доктрина та розвиток галузі ПМБ.

Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки

- 1.Заснування ООН
- 2.Основні напрямки діяльності ООН
- 3.Структура ООН .
4. Роль ГА ООН в системі колективної безпеки.

Тема 3. Загальна система колективної безпеки

- 1.РБ ООН як головний орган підтримання миру.
2. Повноваження РБ ООН.
3. Склад, структура та проблеми реформування РБ ООН
4. Санкції та миротворчі операції в системі РБ ООН.

Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки.

- 1.ОБСЄ
2. НАТО
3. ОАД
4. Інші регіональні системи колективної безпеки.

Модуль 2

Тема. 5 Індивідуальне застосування

1. Поняття правомірного застосування сили державами та міжнародними організаціями
2. Правомірне застосування сили в рамках індивідуальної та колективної самооборони
3. Колективні заходи примусового характеру
4. Правомірне застосування збройної сили у рамках заходів проти ворожих держав)

Тема 6. Роззброєння як елемент міжнародної безпеки сили

1. Ядерне роззброєння
2. Заборона виробництва та ліквідація окремих видів зброї- біологічна та бактеріологічна
3. Обмеження окремих видів зброї-протиракетна та наступальна зброя
4. Обмеження територій розміщення деяких видів зброї.

Тема 7. Нейтралітет та його види

- 1.Поняття нейтралітету
- 2.Газькі конвенції та нейтралітет
3. Постійний нейтралітет
4. Евентуальний нейтралітет

Тема 8. Миротворчі операції за участю ООН

- 1.Поняття миротворчих операції та їхнє нормативне обґрунтування.
- 2.Миротворчі операції в Югославії,
3. Миротворчі операції в Косово
4. Миротворчі операції в Судані

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки		2	2			6
Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки.		4	2			6
Тема 3. Загальна система колективної безпеки.		4	2			6
Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки		2	2			6
Модульна контрольна робота		2				
Разом за модуль		14	8			24
Модуль 2						
Тема 5. Індивідуальне застосування сили		2	2			6
Тема 6. Роззброєння як елемент міжнародної безпеки		2	4			6
Тема 7. Нейтралітет та його види		2	4			4
Тема 8. Миротворчі операції за участю ООН		2	2			6
Модульна контрольна робота		2				22

Разом за модуль		10	12			
Разом за семестр	90	24	20			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки			1			9
Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки.		2				10
Тема 3. Загальна система колективної безпеки.		2				9
Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки			1			10
Разом за модуль		4	2			38
Модуль 2						
Тема 5. Індивідуальне застосування сили		2				10
Тема 6. Роззброєння як елемент міжнародної безпеки			1			10
Тема 7. Нейтралітет та його види		2	1			10
Тема 8. Миротворчі операції за участю ООН						10
Разом за модуль		4	2			40
Разом за семестр	90	8	4			78

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття права міжнародної безпеки	2	1
2	Значення ООН для створення системи колективної безпеки.	2	
3	Загальна система колективної безпеки.	2	
4	Регіональні системи колективної безпеки	2	1
5	Індивідуальне застосування сили	2	
6	Роззброєння як елемент міжнародної безпеки	4	1
7	Нейтралітет та його види	4	1
8	Миротворчі операції за участю ООН	2	
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття права міжнародної безпеки	6	9
2	Значення ООН для створення системи колективної безпеки.	6	10
3	Загальна система колективної безпеки.	6	9
4	Регіональні системи колективної безпеки	6	10
5	Індивідуальне застосування сили	6	10
6	Роззброєння як елемент міжнародної безпеки	6	10
7	Нейтралітет та його види	4	10
8	Миротворчі операції за участю ООН	6	10
	Разом	46	78

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник. Харків : Харків. нац.ун-т внутр. справ, 2020. 544 с
2. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / М. М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, А. О. Кориневич, В. М. Лисик, О. Р. Поєдинок, Н. В. Хендель ; за ред. Т. Р. Короткого. – Київ-Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини ; Фенікс, 2016. – 2017. 145 с. URL: https://helsinki.org.ua/wpcontent/uploads/2018/07/WEB_01.pdf
3. Репецький В. М. Міжнародне гуманітарне право : підручник / В. М. Репецький, В. М. Лисик. Київ : Знання, 2007. 467 с.
4. Гринчак В.А. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності): навч.посіб. Харків : Право, 2019. 440 с.
5. Право міжнародної безпеки: навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Буткевич. Харків: Право, 2021. 500 с.

Додаткова література

1. Міжнародна інформаційна безпека: підручник. / за ред. О. В. Буткевича. Київ : VADEX, 2023. 540 с. URL: https://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%92%D0%90870196
2. Харитонов Р. Ф., Чайковський Ю. В. Право міжнародної безпеки : навч.- метод. посібник / Р. Ф. Харитонов, Ю. В. Чайковський – Одеса : 2022. – 28 с.
3. Мадзігон Н. В., Правовий статус комбатантів та цивільного населення в контексті імплементації норм міжнародного гуманітарного права в кримінальне законодавство

України Часопис Хмельницького університету управління та права Університетські наукові записки, 2018, № 67-68, с. 230-242

4. Міжнародне гуманітарне право: курс лекцій / за ред. Р. В. Алямкін. Київ: Компринт, 2015. 133 с. URL:https://irbis-nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A5919%20%D1%8F73-2
5. Глобальна безпека та міжнародні конфлікти: методичні рекомендації до вивчення дисципліни: метор. рекоменд. / за ред. С. І. Лиман. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2024. 38 с. URL:<https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/71e4dc9e-5aa0-44a3-8e67-f13895efbb71/content>
6. Григоренко Є.І. Концепція соціальної відповідальності військовослужбовців як основа їх юридичної відповідальності в аспекті сталого соціального розвитку. Юридичні аспекти протидії сучасним загрозам сталому розвитку: тези доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Від громадянського суспільства – до правової держави» (Харків, 07 червня 2024 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. С. 262-266. URL:https://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitary/Konferentsiia_07-06-2024_Zbirka_tez.pdf
7. Бібліографічний довідник наукових та навчально-методичних праць професорсько-викладацького складу кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. / уклад.:Т. Л. Сироїд, О. А. Гавриленко. Харків : Друкарня Мадрид, 2024. 140 с. URL:https://law.karazin.ua/resources/doks2021/knep/BIBLIOHRAFICHNYI_DOVIDNYK_2024.pdf
8. Міжнародні судові установи / В. С. Ржевська. Львів : ФОРМ Стасюк Л. С., 2018. 168 с.
9. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / Т. Л. Сироїд, О. А. Гавриленко, Л. О. Фоміна ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. – 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 462 с.
10. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 252 с.
11. Репецький С.П. Кримінальні правопорушення терористичного спрямування в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Науковоінформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2021. №. 11 (23).

Електронні ресурси

1. Електронний ресурс ООН. Миротворчі сили ООН. URL:
<http://www.un.org/ru/aboutun/booklet/peace.shtml>.
2. Електронний ресурс ООН. Роззброєння та міжнародна безпека. URL:
<http://www.un.org/ru/events/ref/disarm.shtml>.
3. Римський статут міжнародного кримінального суду. URL:
[http://www.un.org/ru/law/icc/rome_statute\(r\).pdf](http://www.un.org/ru/law/icc/rome_statute(r).pdf) .
4. Статут Військового трибуналу для Далекого Сходу. URL:
<http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1167533&subID=100061194,100061200> . 8. Статут Міжнародного Військового Трибуналу для суду і покарання головних військових злочинців європейських країн осі. URL: <http://base.garant.ru/2540388/>.